

Des d'una lectura fàcil i una visió complerta ens ofereix la possibilitat de donar raó d'aquest esdeveniment universalment eclesial.

JOAN F. CASALS CUBINSÀ

Un temps físic igual per a tothom, però viscut, no d'igual manera per tots. Per al cristià el temps és història santa, ja que per a Crist estem en la plenitud del temps

JORDI FONT

La resurrecció del Senyor obre una via sorprenent, però al mateix temps significativa, per a la humanitat sencera, i d'una manera particular per als creients en Jesús.

ÀNGEL BRIÑAS

EL BON PASTOR

per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 166
ABRIL/MAIG
2024

Any XV

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Biologia i espiritualitat.....	6
MIQUEL RAMON I FUENTES	
Patrimoni recuperat: el reliquiari dels sants màrtirs de Gandesa.....	7
JOSEP ALANYÀ I ROIG	
Homilia del II diumenge de Pasqua.....	10
IGNASI FOSSAS	
El simbolisme del toc de les campanes.....	12
JORDI FONT	
El diumenge, dia del Senyor.....	14
EDUARD SALINAS	
El Déu apassionat.....	15
CARLOS PÉREZ LAPORTA	
Resurrecció de Jesús.....	17
ÀNGEL BRIÑAS	
DLa Catedral, signe de comunió diocesana.....	19
+ AGUSTÍ CORTÉS SORIANO	
Testament espiritual.....	22
+ PAUL JOSEF CORDES	
Vers una Església més sinodal.....	24
JOSEP F. CANALS I CUBINSÀ	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
president de l'AVEPRO (Santa Seu)

Amb data 8 d'abril de 2024 el Dicasteri per a la Doctrina de la Fe ha publicat la declaració *Dignitas infinita* sobre la dignitat humana. Fruit d'un llarg procés d'elaboració que ha durat cinc anys, el document ha estat aprovat pel Sant Pare el 25 de març en audiència concedida al Prefecte del Dicasteri, cardenal Víctor Manuel Fernández. El títol llatí del document prové de sant Joan Pau II, concretament, d'un Àngelus del 1980. Allí, el Papa, referint-se a les persones amb limitacions, parlava de la “dignitat infinita” que tenen aquestes persones, més enllà de tota aparença externa o de qualsevol tret especial en la seva vida. Com ha subratllat el Papa Francesc en l'encíclica *Fratelli tutti*, la dignitat de les persones ha de ser afirmada “més enllà de qualsevol circumstància”. La declaració del Dicasteri ve a ser un cant a la dignitat, una reeixida síntesi d'allò que constitueix la dignitat humana, des de les seves arrels a les seves aplicacions o expressions. Les reflexions que segueixen pretenen aprofundir tres paraules que tipifiquen l'expressió “dignitat infinita”: inalienable, inclusiva, integradora.

En primer lloc, la dignitat és inalienable. Hi ha en la persona humana una característica que mai no pot ser posada en entredit ja que pertany a la seva mateixa naturalesa: la dignitat. Dos textos majors ho avalen. El primer és tret de l'Escriptura, i el segon, manllevat de la Declaració Universal dels Drets Humans. Llegim en Gènesi 1,26-27: “Fem l'home a imatge nostra, a semblança nostra... (Déu) creà l'home i la dona”. El fonament de la dignitat de cada ésser humà es troba en la voluntat divina de donar vida a algú que, home dona, participi de la Paraula creadora de Déu, en sigui com un rebrot i mantingui la dignitat rebuda. L'ésser humà no s'explica sense algú que l'hagi desitjat abans dels segles, en aquella llinda de l'existència que precedeix tota creatura. Hi ha una creació “en el si de Déu”, una creació abans de la creació, que prefigura allò que s'esdevindrà. I allò que s'esdevé, el resultat del disseny diví, és la comuna dignitat “inherent a tots els membres de la família humana”, de manera que “tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets”, com afirmen el Preàmbul i el primer article de la Declaració Universal dels Drets Humans, citats en la nota 3 del Document. La sintonia entre la dignitat que l'ésser humà rep pel fet d'haver estat creat per Déu i la que rep pel fet de pertànyer a la mateixa humanitat, confirma que la Bíblia és columna de la cultura occidental i que els drets humans, que són patrimoni comú, han sorgit en darrer terme de la religió judeocristiana, i s'han escampat per les altres religions i pels humanismes, filosòfics i

culturals. És molt important que el cristianisme trobi companys de viatge fora d'ell mateix a l'hora de proposar el caràcter inalienable de la dignitat de l'ésser humà. Sant Joan Pau II ha definit la Declaració Universal dels Dets Humans com “una de les expressions més elevades de la consciència humana” (cfr. n. 38 del document de la Santa Seu).

En segon lloc, la dignitat infinita de cada fill d'Adam i d'Eva és inclusiva. Voldria relacionar el terme “inclusiu” amb el discurs cristològic, és a dir, amb la constatació que “la dignitat de la persona humana ha estat revelada en plenitud quan el Pare ha enviat el seu Fill, el qual ha assumit la existència humana fins al més pregon” (*Dignitas infinita* 19). La lectura successiva de l'Evangelí segons Joan 1,14 i 3,16 porta a la conclusió que la carn de Crist no és un accident sinó una condició, pròpia de la naturalesa humana que viu en aquest món. Jesús s'ha encarnat, és a dir, s'ha fet home de dolors, ha assumit la feblesa que desemboca en una mort crucificada i alhora ha donat una perspectiva nova al terme “dignitat”. Ell no s'ha fet enrere davant el camí que havia de recórrer sinó que ha deixat que la seva dignitat passés per la injustícia, la violència contra la seva persona i la soledat de la creu. D'aquesta manera, consagrava el principi segons el qual “ets més digne d'amor com més dèbil ets” (íbidem). La dignitat de l'amor va lligada amb la debilitat, no amb la força. Jesús ha assumit la seva feblesa de Déu encarnat i l'ha perllongada entre tots els pobres de la terra.

Jesús, però, ha actuat d'acord amb la seva llibertat, que s'ha mogut en plena sintonia amb la llibertat de Déu. De fet, l'exercici de la dignitat passa per la llibertat de cada persona. Entrem, doncs, en el terreny de l'ús de la pròpia llibertat. La persona pot caure en la temptació de judicar la dignitat d'algu o d'alguna cosa a partir d'una llibertat entesa de manera individualista, mancada de referents i d'estructures ètiques compartides. Aleshores, com remarca el document de la Santa Seu, el benestar psíquic i físic de la persona pot convertir-se en un criteri absolut i aleshores es creen valors i actituds que “prescindeixen del bé i de la relació amb els altres éssers vius” (*Dignitas infinita* 26). L'enfocament autoreferencial pot portar la dignitat humana a identificar-se amb la mort, en comptes d'identificar-se amb la vida. És interessant de constatar, en aquest sentit, que els presoners que s'estan en els corredors de la mort, esperant data d'execució, tenen l'esperança que aquesta no arribi mai i s'esforcen per mantenir-se en vida tot esperant el dia en què es revisi el seu cas i puguin sortir lliures. I, si la data de la mort arriba, com en el cas de Dominique Green, executat a Texas als 30 anys l'any 2004, és admirable la seva dignitat d'home que mira la mort de cara, quasi amb tendresa, i ara, ajudat pels amics que l'han sostingut, descobreix en ell mateix sentiments de perdò envers tothom i de reconciliació amb si mateix. La mort plena de dignitat de Dominique Green va ser una lliçó d'humanitat per a tothom. La seva mort fou un cant a la vida i a la dignitat de l'ésser humà.

Finalment, la dignitat és integradora. Es tracta de restituir aquell bocí, gros o petit, de dignitat que ha estat arrabassat o malmès i que ha comportat una manca de dignificació

d'un mateix. La persona que ha estat víctima d'una agressió, puntual o continuada, de la seva dignitat, es troba perduda i de vegades té sentiments de rebuig de si mateixa. No hi ha res pitjor que sentir-se vulnerat, ferit, trepitjat com a persona, apartat de la pròpia dignitat. En el seu darrer capítol (núms. 33-62), el document esmenta diverses situacions que violen greument la dignitat humana. Com s'ho pot fer una persona que viu en la misèria per no sentir-se vençut davant una distribució de la riquesa que és tan desigual? És tolerable que la riquesa augmenti i que augmenti igualment la manca d'equitat (*Fratelli tutti* 21)? Es pot parlar de dignitat si es viu en la zona fosca de la pobresa, mancat de les coses més essencials? No siguem "jutges que es guien per criteris injustos" (Carta de Jaume 2,4)! D'altra banda, es pot parlar de dignitat a Ucraïna o a Gaza, on milers de persones, entre els quals tants infants, moren o queden ferides o mutilades o han d'abandonar el país, endutes per una guerra inútil que els arrenca la humanitat i els fa víctimes i botxins alhora? La guerra, tal com colpeix avui les poblacions en conflicte, esdevé una pèrdua de dignitat i una eclosió d'odi que destrueix l'altre i li pren la dignitat. Ni la pobresa ni la guerra integren els homes en un disseny positiu i esperançat. Tampoc no ho fa la teoria del gènere, que desvincula el cos biològic del meu jo íntim i converteix el cos en un instrument desvinculat de la natura i de la història. No es poden separar la biologia i la cultura (cfr. *Amoris Laetitia* 56). La dignitat del propi cos no es pot malmetre en nom d'una llibertat que desconeix que el cos és un do i no un dret, una meravella i no una font d'experimentació.

Podríem continuar. Retornem la dignitat al seu lloc original, al disseny diví que fa que l'home sigui a imatge i semblança d'ell, i retrobarem el sentit autèntic de la llibertat i la fraternitat entre els éssers humans, és a dir, viurem la joia de ser persones, fills i filles del mateix Pare.

Un sol cor i una sola ànima

Biologia i espiritualitat

MIQUEL RAMON I FUENTES

prevere de l'arquebisbat de Barcelona

secretari general de l'AUSP

Des del moment en què la nostra fe ens diu que som una unitat de cos i ànima, podem preguntar-nos quina relació hi ha entre la vida biològica i la vida espiritual. ¿Poden els dinamismes orgànics del nostre cos dir-nos alguna cosa sobre l'esperit? Certament es tracta de dues realitats diferenciables, però que en el nostre ésser estan misteriosament entrelaçades. Per aquest motiu, poden haver-hi elements que es relacionin entre ambdues dimensions, ni que sigui de forma anàloga.

Prenem l'exemple del desenvolupament embrionari. Des del moment en que l'òvul i l'espermatozou es fusionen formant un nou ésser viu, es comença un procés de desenvolupament i creixement que dura fins al naixement. El més curiós és que en aquest desenvolupament l'embrió va agafant successivament la forma dels embrions de les espècies que l'han precedit evolutivament. És com si l'embrió humà "recordés" tot l'itinerari evolutiu que s'ha fet fins a esdevenir home.

Aquesta realitat biològica ens permet fer una analogia espiritual. El creient, en la seva relació amb Déu també passa per diverses etapes. La vida espiritual no es dona d'una vegada per sempre, sinó que necessita travessar diversos estadis per esdevenir madura i plenament desenvolupada. Aquest desplegament en el temps de la vida espiritual no el veiem només en l'economia dels sacraments de la iniciació cristiana, sinó també en la vida de pregària i de fe. La Paraula de Déu i l'eucaristia són l'aliment quotidià que necessitem per al nostre creixement. Deixar-nos interpel·lar per Déu i reconèixer-lo en la realitat implica familiaritat amb Ell i el desig de respondre-hi d'una manera cada vegada més madura i profunda.

La necessitat del temps per tal de desplegar tota la riquesa de la realitat també és una necessitat per a la vida espiritual, como ho és per a la biològica. Els esdeveniments que ens permeten créixer en la relació amb Déu també necessiten temps, no es donen de manera automàtica ni instantània. L'espiritualitat monacal es confronta constantment amb la pregunta: "què és ser monjo?". La resposta és sempre inacabada; i sembla que només al cap de molts anys, quan esdevenen ancians, els monjos comencen a adonar-se que, finalment, la seva humanitat es converteix en mirall de la del Crist.

Vivim en la societat de la immediatesa, on tot ho tenim a disposició a la distància d'un *click*. Contemplar el nostre pacient dinamisme biològic ens ajuda a fer-nos càrrec de la necessitat de no tenir presses en el creixement espiritual. Cal deixar espai i temps per esdevenir cristians de debò, construint sobre roca amb calma. L'Encarnació del Verb va

implicar l'assumpció de l'espai i el temps en la seva humanitat. Deixem-nos dons afaçonar pel tempus de Déu, per tal que el nostre esperit creixi ferm i ben travat, com ho va fer el nostre embrió en el sí de la nostra mare.

Un sol cor i una sola ànima

Patrimoni recuperat: el reliquiari dels Sants Màrtirs de Gandesa

JOSEP ALANYÀ I ROIG

*prevere del bisbat de Tortosa,
canonge arxiver*

La nit del 8 al 9 de desembre de 1979, durant el rectorat de Mn. Miquel Romero i Navarro, temps en què Erik el Belga i la seva colla actuaven per territoris de Catalunya i València, uns autors no identificats van entrar a l'església arxiprestal de l'Assumpció de Gandesa i, forçant portes i armaris, van robar uns objectes de culte de gran valor històric i artístic, que es guardaven a la sagristia. Podem especificar l'orfebreria robada gràcies a la denúncia feta pel rector a la Guàrdia Civil i a la notícia detallada que en dóna dins el llibre Sit memoria posteris, un diari dels seus anys de rector (1977-1982). En aquella època van haver moltes sostraccions a les esglésies del país. Alguns objectes s'han recuperat anys després i altres no. Van ser famosos els robatoris d'Erik el Belga, possiblement també autor del de Gandesa, encara que no es pot afirmar amb total seguretat.

Els objectes robats més destacats pel seu valor artístic, material i històric foren dues custòdies de plata daurada, una molt bona del segle XVII; quatre calzes, un d'ells gòtic del segle XV; un altre de plata, barroc, que fou del prevere Joaquim Manyà, germà del teòleg Joan Baptista; i altres dos més senzills. Cinc copons, quatre moderns i el cinquè del segle XVII; un reliquiari gòtic de plata de la Vera Creu, del segle XVI, amb punxó de Tortosa; una creu processional de plata, obrada per Antoni Martí el 1634; dos hostiers i un vericle de l'ostensori.

D'entre els objectes robats destaca un reliquiari de plata del segle XVI, amb punxó de Tortosa, conegut com el "Reliquiari dels Sants Màrtirs", que Mn. Manuel Milian Boix, en l'Inventario Monumental Dertosense, de l'any 1935, encarregat pel bisbe Fèlix Bilbao, descriu així: "Relicario de los Santos Mártires. Iglesia parroquial. Es de plata

sobredorada, de estilo plateresco, por 1530, mide 50 cm y conjeturamos por sus dimensiones y disposición arquitectónica fue antiguamente ostensorio eucarístico. Lleva punzón de Tortosa. Pie gallonado cruciforme y planos repujados. Caña cincelada, con imágenes en el arranque de san Jaime, Santa Ana y la Santísima Virgen. En el nudo lleva burilada la inscripción: “Beati estis sancti Dei (h) o (o) es qui meruistis consortes fieri selletium virtutum”, arrancando de la parte superior dos soportes en forma de cuernos y dos ángeles estantes ceroferrarios y por último se eleva el ostensorio en forma de sol angrelado de serafines y cruz en lo alto con pequeña imagencita de Cristo. Mérito artístico extraordinario” (Manuel Milián Boix, Inventario..., I, 173)

Des del robatori res no s’havia pogut saber del reliquiari malgrat les investigacions policials. Però l’any 2019 es va saber que es trobava entre els fons del Museu Deu Font d’El Vendrell. Ho va descobrir l’historiador Joan-Hilari Muñoz Sebastià en la web del Museu i va informar immediatament el canonge Mn. Josep Alanyà, membre de la delegació de Patrimoni del Bisbat de Tortosa, qui confirmà la identitat de la peça i així ho comunicà al bisbe de la diòcesi Mons. Enrique Benavent, al vicari general del bisbat Il.lm. José-Luis Arín i al rector de Gandesa Mn. Jordi Centelles.

Per a comprovar la certesa documentada del robatori i la identitat de la peça d’orfebreria descoberta, va intervenir un equip de la Guardia Civil especialitzat en obres d’art robades, a qui s’havia comunicat, comptant amb la col·laboració de l’especialista en orfebreria de peces històriques Dra. Lourdes de Sanjosé Llongueras, designada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Les conclusions de l’informe van ser clares i contundents. El reliquiari que estava al Museu Deu d’El Vendrell era el mateix que havia estat robat a l’església de Gandesa. Només que, després del robatori, ja no contenia les relíquies i la creu que el coronava no era l’original, sinó una altra que l’havia substituït.

Davant d’aquest informe el Bisbat de Tortosa es va posar en contacte amb l’Ajuntament del Vendrell, titular de la Fundació pública municipal Deu Font que gestiona el Museu, sol·licitant-li la seva devolució.

L’Ajuntament i la Fundació es van negar a retornar el reliquiari, al·legant que no hi estava obligat ja que la Fundació l’havia adquirit legalment, manifestant que, no obstant, acataria la resolució judicial que recaigués. Va explicar que un conegut notari del Vendrell, Antoni Deu Font, gran col·leccionista d’obres d’art, mort feia anys sense familiars, havia donat en vida tota la seva col·lecció a l’Ajuntament d’El Vendrell l’any 1991 en gratitud als habitants de la vila, on havia exercit molts d’anys de notari.

Finalment, el Bisbat de Tortosa va haver de presentar una demanda davant dels Jutjats d’El Vendrell reclamant la devolució del reliquiari.

La Fundació Deu Font es va oposar a la demanda al·legant que el notari Antoni Deu Font havia comprat el reliquiari a un antiquari de Barcelona. Posteriorment, havia fet una

donació a l'Ajuntament del Vendrell de la seva col·lecció d'obres d'art a fi que es constituís una fundació nomenada "Fundació Deu Font" amb l'objecte d'obrir i gestionar un museu, que és en l'actualitat el Museu Deu del Vendrell. També va estimar que el reliquiari era propietat seva per prescripció adquisitiva, es a dir, pel transcurs del temps de possessió.

El Jutjat de 1ª Instància n° 3 d'El Vendrell va dictar sentència el dia 18 de gener de 2022 acordant estimar la demanda del Bisbat de Tortosa i, per tant, ordenant a la Fundació la devolució del reliquiari que havia estat robat i imposant-li el pagament de les costes processals.. El Jutge va resoldre que es tractava d'un objecte robat i que la seva compra pel notari Antoni Deu Font va ser totalment irregular i, per tant, sense eficàcia jurídica.

La Fundació Deu Font va mostrar la seva disconformitat amb aquesta resolució i va interposar un recurs d'apel·lació davant l'Audiència Provincial de Tarragona. El dia 25 de gener de 2024 l'Audiència va dictar sentència confirmant la del Jutjat del Vendrell.

Finalitzat el procediment judicial, i en compliment d'allò acordat en la sentència, la Fundació Deu Font ha lliurat el reliquiari al Bisbat de Tortosa en un acte públic el dia 21 de març de 2024. Han conduït el reliquiari fins a Tortosa l'alcalde d'El Vendrell Kenneth Martínez i el rector de la parròquia Mn. Norbert Miracle, acompanyats de la regidora de Cultura Sílvia Vaquero i de la directora del Museu Deu Núria Payán.

El reliquiari ha estat lliurat al bisbe de Tortosa Mons. Sergi Gordo al saló gòtic del Palau Episcopal davant el personal de la Cúria Diocesana i dels periodistes i mitjans de comunicació locals que han difós la notícia de l'acte en la premsa escrita i els mitjans audiovisuals. Han pres la paraula el bisbe de Tortosa, el vicari general, l'alcalde d'El Vendrell i, per la delegació de Patrimoni, Mn. Alanyà, canonge arxiver. El reliquiari estarà exposat uns mesos a l'Exposició Permanent de la Catedral de Tortosa i finalment serà portat i lliurat solemnement a la parròquia de Gandesa.

Dels fets del robatori i de la recuperació del reliquiari, els preveres hem de treure algunes lliçons: hem de conèixer, estimar i valorar el patrimoni artístic i històric que tenim a les nostres parròquies; hem de saber preservar-lo i protegir-lo amb les màximes mesures de seguretat possibles; hem de guardar-lo a les esglésies o locals segurs que siguin parroquials i no els hem de deixar custodits en mans de persones o famílies de la parròquia; i hem de tenir fet i actualitzat un inventari gràfic i descriptiu al més detallat possible de cada peça d'orfebreria, escultura, pintura, indumentària i d'altres elements de l'aixovar litúrgic i de la documentació històrica parroquial.

Al servei de l'Evangelí

Homilia del II diumenge de Pasqua

IGNASI M. FOSSAS

*monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat
professor de l'Institut Superior de Litúrgia instar facultatis (AUSP)*

La celebració d'aquest diumenge de l'octava de Pasqua està marcada per la figura de l'apòstol Tomàs. Per la seva incredulitat respecte a l'anunci dels altres apòstols i per la seva confessió de fe davant de Crist ressuscitat: Senyor meu i Déu meu.

Aquest episodi continua repetint-se avui com en tots els temps. L'Església segueix proclamant el que els apòstols havien vist i sentit, i molts tornen a dir (o tornem a dir, per què no confessar-ho?): Si no li veig a les mans la marca dels claus, si no li fico el dit dins la ferida dels claus, i la mà dins el costat, no m'ho creuré pas. Voldríem una experiència directa, immediata, sense vels ni intermediaris, del Crist ressuscitat. Per molt que d'altres ens puguin dir, moguts per l'Esperit Sant, que l'han vist i l'han sentit, que Ell és l'enviat del Pare, que ha vingut a perdonar-nos els pecats i que igual com Ell ha ressuscitat, ressuscitarem també nosaltres, no en tenim prou. El voldríem tocar, el voldríem veure i experimentar al costat nostre, de manera que els sentits suplissin els defectes de la fe i no al revés com passa habitualment.

Ens ho diu el salmista: La dreta del Senyor fa proeses, la dreta del Senyor em glorifica. No moriré, viuré encara, per contar les proeses del Senyor... Avui és el dia en què ha obrat el Senyor, alegrem-nos i celebrem-ho. Sí, però, el Senyor on és? Per què no se'ns apareix també a nosaltres? Per què no ens mostra les seves mans i el seu costat a fi que puguem repetir amb Tomàs: Senyor meu i Déu meu! El desig és tan intens que ens torna als llavis el crit dels primers cristians: Maranathà, veniu Senyor Jesús!

Però el nostre Déu, que és Déu invisible i alhora s'ha fet home en Jesús de Natzaret, no es deixa plegar a les pressions humanes. Déu no ens tracta com a criatures que cal complaure perquè deixin d'amoïnar amb les seves pretensions. Déu ens tracta com a fills en el Fill. Ell continua essent invisible fins al dia de la seva darrera manifestació. Mentrestant, en Crist continua present enmig del món a través dels sagraments, de la Paraula de l'Escriptura, de la predicació i l'ensenyament dels apòstols, de l'Església, de la

comunitat dels deixebles que s'estimen, que pregunten, que celebren l'eucaristia, que viuen en la joia de l'Esperit.

Hi ha tres frases de l'evangeli d'avui que ens il·luminen en el nostre pelegrinatge de la fe. La primera és quan el Crist ressuscitat, després de saludar els deixebles, alenà damunt d'ells i els digué: "Rebeu l'Esperit Sant". Només pel do de l'Esperit del Crist podem creure en ell i viure com a fills de la Resurrecció. L'altra és la benaurança provocada per Tomàs: "¿Perquè m'has vist has cregut? Feliços els qui creuran sense haver vist". I nosaltres diem: és el Senyor qui ho ha fet, i els nostres ulls se'n meravellen. La tercera és la del final: tot això (es refereix a l'evangeli) ha estat escrit perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i, havent cregut, tingueu vida en el seu nom.

La relació entre la fe i els sentits no és pas, germanes i germans, una pretensió exagerada per als cristians. És més aviat una realitat que combina perfectament amb la nostra antropologia. Si substituïu la paraula fe per les paraules amor i coneixement entendreu que ens passa molt sovint que gràcies a l'amor i al coneixement podem suplir els defectes dels sentits. Tots hem fet l'experiència alguna vegada que els sentits ens enganyen, que tenim percepcions que a la llarga resulten equivocades. En canvi sabem tots perfectament que quan estimem algú, i a partir d'aquest amor coneixem algú, podem percebre allò més genuí del seu interior, allò que és més propi del seu ésser. Això mateix ens passa, pel do de l'Esperit, amb Jesucrist ressuscitat. Pel do de la fe, és a dir pel do de l'amor i del coneixement, el podem percebre ressuscitat enmig nostre.

Donem gràcies a Déu, que continua fent coses grans en Jesucrist, per l'Esperit. Enaltiu el Senyor: Que n'és de bo, perdura eternament el seu amor.

Al servei de l'altar

El simbolisme del toc de les campanes

JORDI FONT

prevere del bisbat de Girona

professor de l'Institut Superior de Litúrgia instar facultatis (AUSP)

Aquest curs s'ha inaugurat l'Escola de Campaners a la Vall d'en Bas, en concret a Joanetes (a la comarca de la Garrotxa). L'escola te divuit alumnes de diversos punts del país. Però n'hi havia molts mes d'interessants: uns cinquanta. Però no s'ha pogut atendre a la demanda per la falta d'espai per les classes pràctiques, ja que el curs contempla una part pràctica en el campanar de sant Romà de Joanetes.

Aquests campaners, o aprenents de campaners, tenen un accés directe a les campanes -que la majoria de persones no tenen - i poden veure i llegir unes inscripcions i una epigrafia en la campana que comuniquen un sentit profund - com diu Vincent Debiais, professor de la universitat de Poitiers i professor convidat a l'UdG - ja que "son una utilització performativa de la escriptura: la campana mentre toca escampa el missatge de la inscripció que te gravada en la part central".

Nomes per citar una de les inscripcions mes clàssiques: : *Laude Deum verum, plebem voco, congrego clerum, defuctos ploro, nimbum fugo, festa decoro* ("Alabo al Déu verdader, crido al poble, convoco al clergat, ploro els difunts, allunyo els núvols, alegre les festes"). És tota una definició de la seva funció: primer Déu; després regular el temps d'oració i de celebració, i per últim avisa el poble dels esdeveniments tristos, alegres i de perill.

Ara mes enllà de les tècniques que s'aprenen, de la història i la simbolisme, és bo de prendre consciencia del que pot indicar el toc d'una campana. La societat actual està marcada pel ritme accelerat i el consum del temps. Pel regnat de les presses i de les urgències que pateix l'home a causa de la fugida del present cap a un progrés del futur. I les campanes toquen en el nostre temps, donant-li un nou sentit: el de l'Encarnació.

Amb l'Encarnació, Déu ha entrat en el nostre temps còsmic i històric. Les accions salvadores de Déu, en la persona de Jesucrist, han entrat en el temps. Jesucrist no ve només en la carn, sinó també en el temps. L'Encarnació ha consagrat el temps, renovant-lo i conferint-li una novetat, que les campanes recorden.

Un temps físic igual per a tothom, però viscut, no d'igual manera per tots. Per al cristià el temps és història santa, ja que per a Crist estem en la plenitud del temps (cfr. Gàlates, 4, 4).

Les campanes ens recorden aquest *kairos* que es dona en el nostre *kronos*. El *kairós*, es defineix com el moment decisiu, instant essencial, breu perquè es desplegarà amb esplendor al final de l'existència; dimensió qualitativa del temps, moment de gràcia de Déu en la vida ordinària, irrupció diària de Déu.

Així mateix les campanes ritmen l'horari d'una comunitat. La campana que anuncia una hora de l'Ofici diví, el Diumenge, l'Eucaristia o la celebració d'un goig o d'un dolor (cfr. *Gaudium et Spes*, 1) convida el nostre temps a entrar en el temps de l'Etern. Es tracta de deixar-ho tot i obeir el temps. Escriu Dom Thomas Merton, monjo trapenc: «Les campanes trenquen el ritme de les nostres ocupacions per recordar-nos que totes les coses passen i que les nostres preocupacions no tenen importància [...] Precisament — antigament— la benedicció de la campana d'una església acabava amb la lectura de l'Evangeli de Marta i Maria per fer memòria que Maria havia escollit la millor part, deixant moltes altres coses per estar amb el Senyor». Es tracta d'estar disponible. És el combat diari que influeix en el ritme de l'existència quotidiana: ens allibera de la febre de l'eficàcia humana per entrar en l'eficàcia divina. Es tracta d'una transfiguració del temps.

En definitiva, es tracta "d'un altre temps", diferent del que estem habituats, ja que es dona alguna cosa de la realització escatològica. Avui dia es parla de l'«art ecològic del viure monàstic». És l'afirmació de Jean Guittou: "Tenir sentit litúrgic del temps, és viure en un temps distès, de tipus monàstic, en què cada minut, separat de l'altre, compta per si mateix com si tanqués una petita eternitat".

El diumenge, dia del Senyor

EDUARD SALINAS

prevere del bisbat d'Urgell

rector de la parròquia de la Massana (Andorra)

Ja des dels primers inicis de l'Església, els cristians es reunien per celebrar la fe, cada diumenge. Celebraven la cena del Senyor, com un dia molt especial per celebrar la resurrecció de Crist. La fe, que és experiència del Ressuscitat, ha tocat el cor dels creients, tan profundament que, com diu el Llibre dels fets dels apòstols, ha fet dels deixebles homes i dones nous. La fe és una vivència, la fe és una experiència vital, del Senyor ressuscitat en la nostra vida. La fe és el do més preciós del Senyor ressuscitat a la seva Església... Ja des dels inicis del cristianisme, els creients, ens venim reunint per celebrar aquesta vivència personal i comunitària, el diumenge.

A les lectures que es proclamen, especialment al temps pasqual, ja es parla del diumenge com un dia únic, un dia dedicat a la lloança, a l'acció de gràcies, al culte, a la pregària que tributem al Déu vivent. Els primers cristians l'anomenaren "dia del Senyor" el diumenge, el primer dia de la setmana en commemoració de la resurrecció de Jesucrist; dia del Senyor, dia de la nostra trobada comunitària per celebrar la nostra fe, escoltar la Paraula de vida i fer comunió amb el Crist ressuscitat i amb els germans... Cada setmana celebrem el pas del Senyor per la nostra vida, per la nostra història. Una presència del Senyor capaç de donar-nos pau i llum enmig de les vicissituds que envolten la nostra vida quotidiana, la nostra existència. L'Eucaristia és el trobament personal i comunitari amb el Crist ressuscitat... Jesús ressuscitat alena damunt dels deixebles i els comunica la força de l'Esperit Sant, diu l'evangeli. Nosaltres, el món, la societat; necessitem la força del Crist; necessitem la pau de l'esperit, enmig de la nostra complexa vida humana, enmig de tants neguits, de tant dolor, de tanta misèria i de tanta incertesa... En una societat en la qual tanta gent viu en la tristor o se sent sola i marginada, necessitem aquesta alenada del Crist ressuscitat. Solament Déu, solament el Crist ressuscitat és capaç de donar-nos pau, fortalesa i força per viure la nostra vida amb sentit.

Per això, podem fer nostra la confessió de fe de Tomàs: *Senyor meu i Déu meu*; perquè en Jesucrist veiem el Déu de l'amor, el Déu de la vida, de la tendresa, de l'alegria, de l'esperança... Jesús ve a trobar-nos, com va anar a l'encontre dels deixebles per enfortir la seva fe vacil·lant i mostrar a Tomàs que, més fort que la mort, que més fort que la desconfiança i la desil·lusió, està el poder de la Vida manifestada en el seu amor

entranyable. Tant de bo que aquest món nostre, i també nosaltres, el puguem trobar, i ens doni la seva pau, la seva llum; la que força que necessitem per donar testimoni de fe enmig del nostre món.

Deixebles de l'Evangeli

El Déu apassionat

CARLOS PÉREZ LAPORTA

prevere de l'arquebisbat de Barcelon

«Pau a vosaltres» ens diu Jesús mentre paradoxalment ens mostra les ferides de la creu. Quina classe de pau és aquesta que té les carns obertes? La nostra idea de pau s'oposa a tot sofriment. La pau que voldríem hagués de poder esquivar els dolors i els problemes. És una pau impassible. Una pau apàtica (ἀπάθεια). És la pau de l'Olimp, de la qual gau-dien els déus grecs que res no compartien amb els homes i amb la història. És la idea de pau i de felicitat que resulta d'alienar-nos dels nostres problemes i sofriments, del su-blimar la vida de la terra. És la idea de pau que és opi per al poble. Un narcòtic per a la memòria. És una tranquil·litat feta d'oblit. Nosaltres esperaríem que una Jerusalem (=ciutat de la pau) no en el cel, sinó a la vora del Leteu.

Però aquest Déu nostre ressuscita atrotinat. És el crucificat el que ha ressuscitat. Cap dels seus dolors ha quedat senzillament enrere. Si ha superat la mort no la perd de vista. L'arrossega amb si pertot arreu (2Co 4,10). Les seves ferides romanen per sempre. Per això se li pot reconèixer. És el mateix. És Ell, amb la seva història. L'eternitat té per a nosaltres cristians totes les cicatrius. Quina pau és aquesta? Quina divinitat és aquesta que es deixa ferir per l'home per a tota l'eternitat?

Potser ningú en tota la tradició cristiana hagi escrit res tan bell com vertiginós sobre aquest tema com ho va fer Orígenes d'Alexandria en comentar un text de Ezequiel (HEz, VI,6):

«Ell va descendir a la terra per misericòrdia [*misseres*] cap al gènere hu-mà! Pacientment, Ell va provar les nostres passions [*passiones perpessus*] abans de sofrir la creu i dignar-se a prendre la nostra carn; perquè si no hagués sofert en absolut, no hagués vingut a compartir la vida amb la humanitat. Primer ha sofert, després ha descendit i s'ha manifestat [*primum passus est, deinde descendit et visus est*]. Quina és aquesta passió que ha patit per nosaltres? La passió de la caritat [*caritatis est passio*]. I el Pare, mateix, Déu de l'univers, “longànime i ple de misericòrdia” i piadós, no és veritat que Ell ha patit d'alguna manera [*nonne*]

quodammodo patitur]? Potser ignores que quan s'ocupa dels assumptes humans té una passió humana [*quando humana dispensat, passionem patitur humanam*]? Perquè va suportar els teus modes el Senyor Déu, com suporta un pare els del seu fill [Dt 1,31]. Així, suporta [*supportat*] els nostres modes [*habitis*] com el fill porta [*portat*] les nostres passions [*passiones*]. El pare mateix no és impassible [*Ipse Pater non est impassibilis*]. Si li resem té pietat, sent passió per la caritat [*patitur aliquid caritatis*], es posa en una condició incompatible amb la grandesa de la seva naturalesa i per a nosaltres assumeix les passions humanes».

El nostre Déu no és impassible. O la seva impassibilitat consisteix precisament en la seva passió per nosaltres. «Impassible era la seva passió de les nostres passions», va escriure Gregori Taumaturg en el deixant d'Orígenes (*Ad.Theom.*). La seva impassibilitat consisteix en ser compassiu (*cum-passio*). La invariabilitat de Déu és precisament aquest amor apassionat que Déu és. Les ferides no afegeixen cap novetat a Déu, sinó que només mostren el que Ell sempre va ser en mode nou: un Déu capaç de compadir-se de l'home, de la mateixa manera que va ser capaç de crear-lo. En fer a l'home lliure va voler patir i suportar la seva llibertat, sostenint-la fins a les seves últimes conseqüències, fins a la creu. «Cada cosa té forma de Creu», va escriure Ireneu de Lió (*Epid.*, §34). Perquè en fer de l'home un subjecte lliure, capaç ser veritable subjecte actiu de la història, Déu es feia subjecte passiu de la seva llibertat, compromentent-se a sostenir-la: «acció és sofriment i sofrir és acció. [...] fixos estan tots dos en una eterna acció, en una eterna paciència a la qual han de consentir tots [...] a fi que subsisteixi la trama», va escriure Eliot (*Assassinat en la catedral*). En Déu tenien espai unes ferides que no tenia abans, perquè en el seu amor aquelles ferides no variaven el que Déu realment és. Les ferides del ressuscitat ens van revelar l'amor etern de Déu, la seva compassió eterna, el seu amor fet al dolor. Les ferides de Crist ens revelen al veritable Déu creador. Perquè revelen la veritable naturalesa de l'Amor. Si Crist no hagués mort en la creu no s'hauria mostrat als homes en tota la seva grandesa i bondat, va escriure també Orígenes.

I d'aquest Déu resulta aquesta pau. La pau que resulta de la passió. És una pau, no apàtica, sinó apassionada. És la pau apassionada de l'amor. És la pau de qui estima. Qui estima amb tot el seu ésser no troba pau si no és en el lliurament constant. És la tranquil·litat que dona la intranquil·litat del lliurament. És el descans qui no descansa mai d'estimar. És el descans que té qui treballa sempre perquè estima sempre (Jn 5,17). És una pau que no necessita oblidar el que ha patit, perquè ha patit per amor. És una pau que és amor apassionat. És l'amor el que dona un valor etern a la nostra història, perquè adquireix el seu sentit en esculpir-se al cor mateix de Déu.

Reclinats sobre el pit del Senyor

Resurrecció de Jesús

ÀNGEL BRIÑAS

carmelita descalç

La resurrecció de Jesús és el compliment dels plans de Déu envers la humanitat, el gest més transparent i determinant del que un dia rebrem per pura bondat de Déu. Déu es compromet a donar el sentit més profund a tot el que aquí han fet o poden fer els humans. Amb Jesús ressuscitat Déu certifica que la nostra vida no s'acaba amb la mort. Déu està dient que tot té una dimensió més profunda del que la persona pot entendre.

De què serveix tot el treball i l'esforç que la humanitat fa al llarg de la història? Només es redueix a aconseguir una mica més de benestar, de felicitat, de pau? Val la pena fixar-se únicament en un mateix per a viure en un ambient de confort inestable o és possible entendre que tot el que aquí es pot aconseguir de plaer i de tranquil·litat, tant a nivell personal com col·lectiu, no és més que una bestreta del que un dia vessarà en plenitud sobre tota la creació?

Déu obre la porta de la vida, de la vida per sempre, a la humanitat. Hom pot pensar que tota la dedicació, la generositat, l'amor que la persona aboca en el treball diari, en l'atenció a la família, en el servei desinteressat en qualsevol faceta de la vida, tot això s'acabarà un dia quan arribi la mort. Cert que aquesta és una manera de pensar i que es tracta d'aprofitar el moment present, treure tot el suc a allò que hom té davant, a viure intentant que la felicitat no s'escoli entre els dits. I, tanmateix, això no deixa de ser sinó una pretensió que molt sovint obté nivells molt baixos d'èxit.

La resurrecció del Senyor obre una via sorprenent, però al mateix temps significativa, per a la humanitat sencera, i d'una manera particular per als creients en Jesús. Nosaltres, els creients, no som els qui hem de demostrar-li a Déu que estem en línia amb el que ell ens demana, amb els valors de l'Evangeli. En la resurrecció de Jesús ens està dient que hi ha una benaurança absoluta i que aquesta benaurança absoluta de pau, però de vida intensíssima que no arribem a poder entendre ara, serà un regal de Déu.

Davant la mort i una mort ignominiosa de Jesús a la creu i davant el sepulcre que semblava el final de la seva vida, s'obre la plenitud en la qual Déu se'ns regalarà. El regal de Déu serà ell mateix. Per això, no és qüestió únicament de treballar per a tenir Déu content, perquè molt sovint això no és més que un sentiment en certa manera egoista de voler dir a Déu que podem aconseguir el que ell ens vol regalar, com si fos mèrit del nostre esforç.

La resurrecció és la primícia del convenciment que Déu ens ho donarà tot i que, per tant, ja no és qüestió de tenir-lo satisfet amb la nostra vida, sinó de correspondre-li amb un agraïment més intens i amb la conseqüent llibertat i senzillesa de les bones obres. El seguidor de Jesús que entén Déu des d'aquesta perspectiva es compromet a regalar als qui té al seu costat el temps, el somriure, el gest, l'afecte i l'amor que algun dia ell rebrà en plenitud. Aquesta és la certesa d'un món que és possible recrear-lo, canviar-lo, fer-lo diferent. Un dia rebrem ho tot, tot, com a regal de Déu.

Un dia se'ns obrirà la porta d'una realitat que per a nosaltres és impossible de concebre, d'entendre, però és la certesa que allò que compta en la vida humana no és allò que s'extingeix, sinó allò que roman.

Per tant, aquí hi ha la vida del deixeble de Jesús. La resurrecció és un fet experimentat i gaudit en el cor del deixeble. Ens toca a nosaltres fer aquesta experiència profunda: Déu ens regalarà allò que ni podem somiar com és i, a partir d'aquí, no deixar de donar sentit a la vida quotidiana, a la vida amagada en la família, en l'Església, en la comunitat. Saber que tot allò que fem en bé dels altres no és sinó un petit agraïment a Déu del que un dia ens donarà en plenitud.

Un bisbe ens parla

La catedral, signe de comunió diocesana

+AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Celebrem enguany els 500 anys de la fundació de la parròquia de sant Llorenç a Sant Feliu de Llobregat (1524). L'actual temple parroquial, dedicat el 26 de maig de 1946, és des de fa vint anys la nostra catedral, la seu de la nova diòcesi de Sant Feliu de Llobregat. És per això que al llarg d'aquest any 2024 tindrem commemoracions d'aquest cinc-cents aniversari i una especial celebració, el diumenge 26 de maig, de la festa de la dedicació del temple en la Solemnitat de la Santíssima Trinitat. Aquestes breus ratlles volen contribuir a viure aquesta celebració amb consciència, devoció, goig i profund agraïment.

¿Què significa per a una diòcesi la seva catedral?

Recordem primer de tot que l'Església viu "farcida" de signes. L'Església és essencialment "el Poble constituït, reunit i animat per l'Esperit". Diem que el cor de l'Església és la comunió de germans que viu aquí a la terra l'amor de Déu, és a dir, la comunió del Déu Pare, Fill i Esperit Sant. Però aquest cor de l'Església no és tan sols una realitat amagada, sinó que és també visible: es manifesta de moltes maneres. Una d'elles és creant signes i vivint d'ells. Aquests signes són precisament realitats materials que expressen realitats espirituals: mitjançant els signes l'Església revifa la vida de l'Esperit, l'expressa, l'anuncia i la comparteix.

El primer signe (visible) de la comunió específicament diocesana és la persona del bisbe. El Decret *Christus Dominus* del Concili Vaticà II defineix la diòcesi com "la porció del Poble de Déu, encomanada al bisbe perquè la pasturi... en nom del Senyor, com a pastor propi, ordinari i immediat, exercint envers ella el ministeri d'ensenyar, de santificar i de governar". Expressem d'una manera més significativa aquesta comunió diocesana, un cop a l'any, en la Missa del Crisma, prop del Dijous sant, a la catedral.

¿Per què a la catedral, si allò més important no seria el lloc, sinó l'Eucaristia i tot el que s'hi celebra?

El lloc també és important, perquè el lloc participa de la significació dels actes que s'hi realitzen. La catedral no és necessàriament el temple més adient o més maco de tots, o el que té més història.

La catedral és senzillament el temple on hi ha la “càtedra” del bisbe, des d’on ell ensenya, santifica i governa. De fet, la paraula “catedral”, com la de “seu”, aplicades al temple, ve precisament de “càtedra” i de “seient”, el lloc on és el bisbe quan exerceix el seu ministeri en la litúrgia, especialment en l’Eucaristia. Originalment la càtedra, situada de cara a l’assemblea darrere l’altar major, recordava la posició del “magister” antic en les basíliques. De fet, durant segles s’erigien escoles catedralícies vinculades a les catedrals, com llocs on s’impartia l’ensenyament filosòfic i teològic, així com gramàtica i llatí, per a la formació del Poble de Déu.

En definitiva és la presència del bisbe, exercint el seu ministeri propi, el que dona sentit a la catedral. Quan la seu episcopal es trasllada a un altre lloc el temple perd la seva categoria de catedral.

Aquest vincle entre el ministeri del bisbe i el temple catedralici es va descobrir a l’Església a poc a poc, a mesura que es desenvolupava la litúrgia. De bisbes sempre n’hi ha hagut com a successors dels apòstols. La diòcesi, l’espai concret on exercia el seu ministeri, era allà on era el bisbe, i l’Eucaristia se celebrava en un lloc cèntric per als fidels de la contrada. No hi havia un temple “especial o més important”. Però aviat es va anar fixant l’espai físic on residia i celebrava el bisbe, com a lloc de referència simbòlica. A partir de la pau constantiniana (311), amb el permís generalitzat de bastir temples, al segle IV hi ha testimonis que designaven uns edificis singulars, que realitzaven les funcions d’una catedral. Aparegueren primer per a Itàlia, la Gàl·lia, la Hispània i el nord d’Àfrica en el segle IV, tot i que les catedrals no s’universalitzaren a l’Església catòlica occidental fins al segle XII, desenvolupant-se en segles posteriors amb l’arquitectura romànica i particularment amb l’art gòtic. A l’Església catòlica occidental la centralitat de la catedral arriba a determinar la categoria de les ciutats on són, esdevenint-ne edificis emblemàtics.

La tradició ens ha deixat altres denominacions de la catedral, com ara *ecclesia mater* i *ecclesia maior*. No parlem només de “dignitat”, sinó d’una vivència eclesial profunda que ve a fonamentar el tracte, la consideració que tot el Poble de Déu d’una Església particular ha de tenir envers la seva catedral.

En altres contextos lingüístics, la catedral es denomina amb una paraula que deriva de la llatina “*domus*”, casa (*dom* en alemany, *duomo* en italià), tot recordant que és veritable casa de l’Església, de la mateixa família que forma la comunió de tots els fidels. A la catedral es reuneix la família dels fills de Déu que caminen en el territori diocesà. Per altra banda, el fet que no hi hagi més que una catedral o seu a la diòcesi subratlla un dels significats més importants del ministeri episcopal: el de constituir signe visible de comunió i unitat de l’Església particular.

En conseqüència, té tot el sentit aquella expressió que fem servir sovint, en convidar tots els fidels dient-los “veniu a casa vostra”, estimeu “vostra casa”, aplegueu-vos a la mateixa taula de la Paraula i de l’Eucaristia, trobeu-vos al lloc de la comunió fraterna en l’Esperit.

Com diem, la nostra catedral es va erigir fa 20 anys al temple que aleshores era de la parròquia de sant Llorenç, a Sant Feliu de Llobregat. Aquest temple té ja una llarga història, que avui reconeixem i celebrarem el proper dia 26 de maig. El significat i la importància d'aquest temple, pel fet de ser catedral, ha merescut l'esforç de treball i econòmic que s'ha fet i es farà, si Déu vol, en executar la seva restauració. Un esforç realitzat per un grup de fidels, però sempre fet en nom de tota la diòcesi.

Com diem, la catedral és casa de tots els fidels que formem l'Església particular de Sant Feliu de Llobregat. Tots, per tant, ens veiem compromesos en aquesta tasca de restauració del temple. Ho fem pensant en la seva "dignitat", però molt més en el seu significat i en la bellesa que pertoca a l'art religiós i litúrgic. Volem que l'arquitectura, la decoració, i tots els elements que componen l'edifici de la catedral parlin per ells mateixos, de forma que la seva presència enmig nostre arribi a comunicar el que som, el que creiem i volem viure.

És el moment de recordar que és el mateix Poble de Déu qui fa el temple; però que també el temple, ja bastit, fa Església. Les seves formes, la seva construcció, els seus objectes, són signe perenne, com una predicació constant, del misteri que és l'Església, com la casa, esdevinguda llar, també conforma la família que hi habita.

És per això que hem d'estimar la catedral, perquè a mesura que treballem per ella arribi a ser cada vegada més adient al seu ésser, al seu significat, veritable casa de comunió del poble que escolta la Paraula, celebra el misteri de la fe, prega i viu la comunió de l'Esperit.

Que el Senyor, que ens ha cridat i portat fins aquí, per fer de nosaltres el Poble de Déu que camina com a diòcesi de Sant Feliu de Llobregat, ens permeti de créixer en fidelitat i autenticitat, tot expressant davant els ulls de tots el misteri que hem rebut i volem anunciar.

Oh Déu que ens concediu de celebrar l'aniversari de la consagració d'aquest temple; escolteu les pregàries del vostre poble, perquè aquí es realitzi per a vós un culte digne i per a nosaltres la plenitud de la redempció. Per nostre Senyor Jesucrist.

Que Déu us beneeixi. Sant Feliu de Llobregat, 15 de març de 2024, cinc-cents anys de l'erecció de la parròquia de Sant Llorenç.

Testament espiritual

+PAUL JOSEF CORDES

*cardenal, president emèrit del pontifici consell
Cor Unum*

Al vespre de la meua vida, em commou una vegada més la missió de l'Església de reconèixer l'obra de Déu en el curs dels esdeveniments, en un món afectat per un "oblit de Déu" creixent (Benet XVI), per sostenir aquesta missió i anunciar-la en acció de gràcies. La invitació del salmista a «cantar els camins del Senyor, perquè gran és la glòria del Senyor» (Salm 138,5) encara és, sens dubte, vigent avui dia. Ja en els primers anys de la meua vida, es va poder reconèixer la seva mà benèvola: els meus pares i la meua germana, els sacerdots locals, les funcions religioses i la vida parroquial, els mestres, les lliçons i els estudis, les festes del poble, el futbol i els jocs d'aficionats. Ell es va servir de totes aquestes persones i circumstàncies perquè creixés el meu cos, el meu esperit i la meua confiança en la seva bondat de Pare.

Que va tenir una influència decisiva en la meua biografia va esdevenir indiscutible quan em van parlar de l'oració d'una monja: la germana franciscana Càndida d'Olpe feia anys que demanava a Déu que em conduís al sagrament de l'Orde; ella havia dipositat la seva confiança només en Ell, sense influir-me ni tan sols parlar-me'n. Amb la seva pregària va eliminar el meu rebuig intern inicial. Al llarg de la meua vida, aquesta monja m'ha recordat que Déu guia la nostra vida. A més, em va demostrar la importància de les vocacions contemplatives en la missió de l'Església i em va empènyer a promoure-les constantment. A més de Sor Càndida, el meu camí espiritual va ser modelat per: Johannes Bieker, director del Leoninum de Paderborn; Philippe Pamart, sacerdot francès i membre del Leoninum; un breu període de prova amb els germanets de Charles de Foucauld a Saint Rémy/Mombard i amb Heinrich Batton, el nostre vicerector a Paderborn. Tots em van donar una visió de la proximitat convincent de Déu i em van guiar. Vaig ser ordenat sacerdot el 21 de desembre de 1961.

Les pregàries de la germana Càndida perquè esdevingués sacerdot van determinar inesperadament la fase inicial del meu ministeri pastoral. El meu primer encàrrec no va ser en una parròquia, sinó com a segon vicari de la Casa d'Estudis de Sant Climent de Bad Driburg (institut diocesà per a les anomenades vocacions tardanes); seguit el 1968 d'un càrrec de prefecte al Convent Teològic de l'Arquebisbat de Paderborn i finalment un doctorat teològic sobre el Sagrament de l'Orde. Sorprenentment, van seguir altres etapes: el treball al secretariat de la Conferència Episcopal Alemanya i la consagració episcopal a Paderborn el 1976. Quan la Conferència Episcopal Polonesa va visitar Alemanya durant uns dies l'any 1978, em va tocar acompanyar el cardenal Wojtyła de Cracòvia en cotxe.

Quan va ser elegit Papa poc després, em va trucar per venir a Roma. Allà em van destinar al "Consell dels Laics" del Vaticà. Vaig conèixer els nous "moviments eclesials" i vaig conèixer personalment els seus iniciadors. Aquestes persones estaven profundament marcades per la lluita per la seva pròpia redempció i el seu zel per l'Evangelí els brillava clarament. Per a mi van esdevenir testimonis de la salvació que ve de Déu. Implicar-me amb ells de vegades era esgotador, però la seva companyia era una gràcia; el seu camí i el seu treball donen esperança a molts a l'Església. Confien en la Paraula de Déu, interpretada per l'Església, amb fe i realisme; en una litúrgia devota i atractiva; en un autèntic cristianisme i en una comunitat de vida, avui molt buscada, que dóna suport a l'home. La seva presència demostra que Déu encara és actiu en el Crist viu, que encara avui produeix fruits de santedat.

D'aquesta manera, ple de regals però també "desafiat", em vaig comprometre a convertir-me també en missatger de la fe per als altres homes. La veritat de l'Evangelí i la comunitat de l'Església m'han donat una guia fiable amb el seu doble deure d'estimar Déu i el proïsme. I cada cop em sorprèn més, i fins i tot em colpeix, que el Totpoderós, en el seu Fill, desitgi realment ser estimat per nosaltres, perquè ja experimentem l'amor humà com la cosa més deliciosa i commovedora de totes.

L'any 1995, Joan Pau II em va nomenar president de *Cor Unum*, el dicasteri vaticà per a la coordinació de les organitzacions caritatives de l'Església. Realitzant aquest encàrrec, com era inevitable, em vaig adonar de com la primera part del gran manament diví, l'amor de Déu, havia perdut la seva importància, tant en els actes de caritat organitzada com en el mateix ser cristià. És cert que avui és urgent promoure la pau, la justícia i la integritat de la creació, i també és cert que el compromís en aquests àmbits fa més creïble l'Església. Tanmateix, estava segur que aquests objectius mai no podrien enfosquir o potser substituir el caràcter típic i específic de la missió de l'Església, i que encara tenen nombrosos suports dins la societat actual. La mateixa paraula de Déu adverteix als cristians que no s'abandonin a allò que és terrenal, a aquest món. L'apòstol Pau critica durament els corintis per estar satisfets amb coses tangibles i profanes. Lamenta que el missatge de la resurrecció i la vida eterna de Crist ja no els caracteritzi: "Si hem tingut esperança en Crist només per a aquesta vida, som els qui fem més llàstima de tots els homes" (1Co 15,19). L'al·leluia pasqual no es pot enfosquir ni compensar amb res en la proclamació de l'Església.

Una mirada retrospectiva a la meua història em convenç que no va ser determinada per l'atzar ni per les meves intervencions. Només hi vaig contribuir amb la meua falta de fe i confiança i amb un egoisme culpable. D'altra banda, vaig poder experimentar que "Déu existeix, i ell és aquí per mi, ell és aquí per a nosaltres" (com va dir el cardenal Julius Döpfner el 21 de novembre de 1973). En el moment del comiat m'agradaria deixar aquesta certesa als meus companys de viatge. Només he de demanar-los perdó per les ofenses que he patit i demanar-los les seves oracions perquè pugui arribar a la felicitat eterna en la vida trinitària de Déu.

Hem vist, hem llegit

Vers una Església més sinodal

JOAN F. CASALS I CUBINSÀ

*prevere del bisbat de Solsona
rector de la parròquia de Súria*

En el mes de febrer de 2024, surt a la llum el llibre *Vers una Església més sinodal*, del Bisbe de Solsona, a petició de l'editorial Claret. En ell presenta l'experiència viscuda el passat mes d'octubre de 2023 al Vaticà, en ser escollit pels seus germans bisbes i designat pel Papa Francesc com un dels tres bisbes representants de l'Església a Espanya per a la XVI Assemblea General del Sínode dels bisbes, "*Per una Església sinodal. Comunió, participació i missió*".

En aquest llibre, Mons. Francesc Conesa, des de la seva visió personal, expressa l'ambient i els temes més importants d'aquesta Assemblea. L'objectiu del Sínode com ell mateix subratlla en el pròleg no és construir ni inventar una Església nova, sinó fer créixer la nostra Església en la comunió i en la missió. Avançar cap a una Església que sigui més sinodal, on es visqui amb més plenitud aquesta característica fonamental que la defineix.

L'estructura del llibre presenta en els dos primers capítols les qüestions més formals de l'Assemblea, relatives al mètode de treball que s'ha seguit, per a comprendre millor el contingut tractat. El primer capítol titulat *El Sínode com a un procés* ofereix la fase preparatòria del Sínode, els membres i el caràcter episcopal i consultiu de la mateixa. El capítol segon, ofereix *La dinàmica de la XVI Assemblea General del Sínode*. Des de l'*Instrumentum Laboris*, la vigília ecumènica i el recés espiritual de Sacrofano, les congregacions generals i els cercles menors, el mètode emprat de la conversa espiritual amb el ritme de treball: esdeveniment espiritual d'escolta i de discerniment. El capítol acaba tractant la qüestió particular de la desinformació que hi va haver sobre el Sínode. Del capítol tercer fins al capítol sisè es parla dels temes principals treballats i que es recullen a la relació de Síntesi, que va ser aprovada a la darrera congregació general. En el capítol tercer, titulat *Vers una Església més sinodal* es fa ressò del caminar junts en una Església que escolta, acull i acompanya; pensant sobretot en els pobres com a protagonistes d'aquest camí. Un camí espiritual que es plasma i s'alimenta de l'Eucaristia. El quart capítol sota el títol *Redescobrir la dignitat baptismal*, presenta des de la Unció per l'Esperit Sant, la diversitat de ministeris, el *sensus fidei* del poble fidel, en necessitat de formació per a una cultura sinodal. El cinquè capítol, *Corresponsables de la missió comuna*, ofereix, des d'una corresponsabilitat diferenciada, la participació dels laics en la

vida de l'Església, en una participació real i efectiva de la dona, potenciant els organismes que faciliten la participació en la vida i missió de l'Església. El sisè capítol, *Tots deixebles, tots missioners*, tracta una Església sinodal missionera, tots responsables de la missió, anunciant la fe en les diferents cultures, en una cultura digital. En l'últim capítol trobem el recull de les indicacions de la Secretaria del Sínode, sota el títol *I ara, què? El Sínode continua*. Una nova forma de ser Església, un camí a recórrer des de la invitació a la conversió, per a continuar treballant fins a la segona sessió de l'Assemblea, el proper octubre. El Bisbe Francesc tanca el llibre convidant a fer camí junts si volem que, de debò, l'esperit sinodal creixi en la nostra Església. Tenim el repte que la sinodalitat no sigui només una paraula bonica o una idea de debat pels teòlegs sinó una realitat que vagi penetrant en el seu estil i manera d'actuar, en què aprenem els uns dels altres a caminar junts i a créixer com a evangelitzadors, en i per a la vida de les nostres comunitats. Comunitats que siguin signe de fraternitat i de comunió, enmig d'un món marcat per la divisió i la discòrdia. Una espiritualitat de comunió radicada en l'Eucaristia, font i aliment que sosté el caminar de l'Església i la seva missió. Deixant-nos embolcallar per l'ombra de l'Esperit. Ho fa sota el títol *Hem plantat unes llavors*.

Mons. Francesc Conesa amb un llenguatge entenedor i com a bon pedagog que és ens ajuda a comprendre aquest esdeveniment eclesial i cap a on avança l'Església universal. Des de la seva pròpia experiència. Des d'una lectura fàcil i una visió completa ens ofereix la possibilitat de donar raó d'aquest esdeveniment universalment eclesial. Una obra a agrair i tenir present en el nostre ser i fer Església. Desitjo gaudiu de la seva lectura!